LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS
DĖL ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ) PATVIRTINIMO

2019 m. rugsėjo 25 d. Nr. 977
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 23 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 4 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Žuvinto biosferos rezervato planavimo schemą, kurią sudaro Žuvinto biosferos rezervato planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai, Žuvinto biosferos rezervato ir jo zonų ribų planas ir Žuvinto biosferos rezervato tvarkymo planas (brėžiniai) (pridedama).

Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis

Aplinkos ministras Kęstutis Mažeika

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2019 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 977

ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ) AIŠKINAMOJO RAŠTO PAGRINDINIAI SPRENDINIAI

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Žuvinto biosferos rezervato (toliau – Biosferos rezervatas) planavimo schemą sudaro Žuvinto biosferos rezervato ir jo zonų ribų planas (toliau – ribų planas) ir Žuvinto biosferos rezervato tvarkymo planas (toliau – tvarkymo planas) (brėžiniai) bei Žuvinto biosferos rezervato planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai.

2. Ribų plano tikslai – nustatyti:

2.1. Biosferos rezervato ribas;

2.2. Biosferos rezervato funkcinio prioriteto zonų ribas;

2.3. Biosferos rezervato konservacinio funkcinio prioriteto zonų tikslus.

3. Tvarkymo plano tikslai – nustatyti:

3.1. kraštovaizdžio tvarkymo zonas ir jų reglamentus;

3.2. gamtos apsaugos kryptis ir priemones;

3.3. kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemones;

3.4. rekreacinio naudojimo plėtros kryptis ir priemones;

3.5. gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros kryptis.

II SKYRIUS
TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS

4. Biosferos rezervate pagal gamtos ir kultūros vertybių pobūdį ir išsidėstymą, naudojimo galimybes ir gyvenamųjų vietovių tinklo ypatumus nustatomos šios funkcinio prioriteto zonos (Ribų plano brėžinys):

4.1. konservacinio funkcinio prioriteto zona, kurią sudaro Buktbalės, Liūliškynės ir Žuvinto gamtiniai rezervatai, Liepakojų botaninis draustinis, Amalvo, Kiaulyčios, Paželsvių, Žaltyčio ir Želsvos botaniniai-zoologiniai draustiniai, kurių tikslai yra šie:

4.1.1. Buktbalės gamtinio rezervato tikslas – išsaugoti etalonines plačialapių miškų bendrijas, Europos bendrijos svarbos 9160 Skroblynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų buveines ir saugomų rūšių (lancetinių dumblialaiškių *(Alisma lanceolatum)*, miškinių dirsuolių *(Bromopsis benekenii)*, miškinių glažučių (*Cerastium sylvaticum)*, pelkinių šindrų (*Lythrum portula)*, žalsvažiedžių blandžių (*Platanthera chlorantha)*, baltnugarių genių *(Dendrocopos leucotos)*, pilkųjų gervių *(Grus grus)*) radavietes ir buveines;

4.1.2. Liūliškynės gamtinio rezervato tikslas – išsaugoti drėgnų plačialapių miškų bendrijas, Europos bendrijos svarbos 9160 Skroblynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų buveines ir saugomų rūšių (miškinių varnalėšų *(Arctium nemorosum)*, žalsvažiedžių blandžių, baltnugarių genių, pilkųjų gervių) radavietes ir buveines;

4.1.3. Žuvinto gamtinio rezervato tikslas – išsaugoti didžiausią Lietuvoje pelkinį kompleksą su Žuvinto ežeru, svarbią vandens paukščių perėjimo ir apsistojimo migracijų metu vietą;

4.1.4. Liepakojų botaninio draustinio tikslas – išsaugoti Europos bendrijos svarbos 7230 Šarmingų žemapelkių buveines, saugomų rūšių (dvilapių purvuolių *(Liparis loeselii)*, gelsvųjų gegūnių *(Dactylorhiza ochroleuca)*, meldinių nendrinukių *(Acrocephalus paludicola)*) radavietes ir perimvietes;

4.1.5. Amalvo botaninio-zoologinio draustinio tikslas – išsaugoti išlikusią Amalvo pelkės dalį ir ežerą – botaniniu ir zoologiniu požiūriais vertingą teritoriją, Žuvinto ekosistemos dalį, atkurti pažeistas Europos bendrijos svarbos pelkių buveines, išsaugoti ir atkurti Amalvo pelkių masyvo biologinę įvairovę ir būdingą kraštovaizdį bei saugomų rūšių (švygždų *(Porzana porzana)*, tetervinų *(Tetrao tetrix)*, mėlyngurklių *(Luscinia svecica)*, didžiųjų baublių *(Botaurus stellaris)*, plovinių vištelių *(Porzana parva)*) perimvietes, užtikrinti palankią šių vietinių rūšių populiacijų apsaugos būklę teritorijoje, migruojančių paukščių susitelkimo vietas;

4.1.6. Kiaulyčios botaninio-zoologinio draustinio tikslas – išsaugoti pelkių ir pievų paukščius, viksvynų bendrijas, Europos bendrijos svarbos 6410 Melvenynų, 6450 Aliuvinių pievų, 6510 Šienaujamų mezofitų pievų, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91D0 Pelkinių miškų buveines, saugomų rūšių (gelsvųjų gegūnių, siauralapių gencijonų *(Gentiana pneumonanthe)*, liekninių švylių *(Eriophorum gracile)*, laplandinių karklų *(Salix lapponum)*, mažųjų suktenių *(Vertigo angustior)*, raudonpilvių kūmučių *(Bombina bombina)*, meldinių nendrinukių, griežlių *(Crex crex)*, švygždų, pievinių lingių (*Circus pygargus)*, mėlyngurklių, raudonkojų tulikų *(Tringa tetanus)*, paprastųjų griciukų *(Limosa limosa)*) radavietes ir perimvietes;

4.1.7. Paželsvių botaninio-zoologinio draustinio tikslas – išsaugoti etalonines drėgnų plačialapių miškų bendrijas, Europos bendrijos svarbos 9160 Skroblynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų, 9050 Žolių turtingų eglynų buveines, saugomų rūšių (europinių miežvienių *(Hordelymus europaeus)*, tuščiavidurių rūtenių *(Corydalis cava)*, miškinių glažučių, stačiųjų atgirių *(Huperzia selago)*, žalsvažiedžių blandžių, retažiedžių miglių *(Poa remota)*, baltnugarių genių, juodųjų gandrų *(Ciconia nigra)*, mažųjų erelių rėksnių *(Clanga pomarina)*, baltamargių šaškyčių *(Euphydryas maturna)*) radavietes ir perimvietes;

4.1.8. Žaltyčio botaninio-zoologinio draustinio tikslas – išsaugoti tipinį eutrofinį ežerą su būdinga augalija ir gyvūnija, didžiųjų baublių, plovinių vištelių, migruojančių vandens paukščių sankaupų vietas;

4.1.9. Želsvos botaninio-zoologinio draustinio tikslas – išsaugoti Pietvakarių Lietuvai būdingas etalonines plačialapių miškų su skroblais bendrijas, Europos bendrijos svarbos 9160

Skroblynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų, buveines, saugomų rūšių (gebenių lipikių *(Hedera helix)*, europinių miežvienių, krūmelinių vikių *(Vicia dumetorum)*, baltamargių šaškyčių) radavietes ir buveines;

4.2. ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zona – Buktos miško dalis ir agrarinės teritorijos palei krašto kelią Nr. 181 (Miknonių, Verebiejų ir Ąžuolinių kaimų apylinkėse). Šios zonos tikslas – miško žemėje išsaugoti miškų buveines, baltnugarių genių, vidutinių genių *(Dendrocopos medius)* ir gervių buveines; žemės ūkio paskirties žemėje išsaugoti atvirą kraštovaizdį, saugomų pievų ir pelkių buveines, griežlių ir švygždų perimvietes, migruojančių vandens ir pelkių paukščių maitinimosi vietas;

4.3. ekosistemų atkūrimo zona – nusausintos Amalvo pelkės šiaurės rytinė ir pietinė dalys. Šios zonos tikslas – išsaugoti švygždų, griežlių, tetervinų ir mėlyngurklių perimvietes, užtikrinti palankią šių rūšių vietinių populiacijų apsaugos būklę teritorijoje; atkurti pažeistas Europos bendrijos svarbos pelkių buveines; išsaugoti, atkurti Amalvo pelkių masyvo, įskaitant polderį, hidrologinį režimą, biologinę įvairovę ir būdingą kraštovaizdį;

4.4. gyvenamojo funkcinio prioriteto zona – Daukšių miestelis;

4.5. žemės ūkio funkcinio prioriteto zona – Amalviškių, Daukšių, Kumečių, Naujavalakių, Paželsvių, Plynių, Saltininkų, Varnupių, Vartų, Zailių kaimų agrarinės teritorijos.

III SKYRIUS
TERITORIJOS TVARKOMASIS ZONAVIMAS

5. Biosferos rezervato Tvarkymo plane pagal Saugomų teritorijų tipinius apsaugos reglamentus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“, nustatomos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonos (Tvarkymo plano brėžinys):

5.1. konservacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.1.1. rezervatinių miškų, pelkių, pievų, smėlynų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – griežtos apsaugos (KM(P)n) ir reguliuojamos apsaugos (KM(P)r) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.1.2. rezervatinių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje: griežtos apsaugos (KVn) bei reguliuojamos apsaugos (KVr) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.1.3. gamtos ir kultūros paveldo objektų teritorijose – reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.2. miškų ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.2.1. ekosistemų apsaugos miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (MEk) ir atkuriančio ūkininkavimo (MEr) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.2.2. apsauginių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – specializuoto apsauginio ūkininkavimo (MAs) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.3. žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.3.1. ekosistemas saugančių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (ŽEk) ir ekosistemas atkuriančio ūkininkavimo (ŽEr) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.3.2. apsauginių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje –specializuoto apsauginio ūkininkavimo (ŽAs) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.3.3. ūkinių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje: tradicinio gamybinio ūkininkavimo (ŽŪn) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.4. kitos paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.4.1. apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (GAe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.4.2. bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – intensyvaus tvarkymo (GŪi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.4.3. pramoninės-komunalinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos (NFn) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.5. vandens ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.5.1. ekosistemas saugančių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje: išsaugančio ūkininkavimo (VEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.5.2. bendro naudojimo (bendrosios apsaugos) kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – intensyvaus apsauginio ūkininkavimo (VAi) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

IV SKYRIUS
GAMTOS APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

6. Pagrindinės Biosferos rezervato gamtos apsaugos kryptys yra šios:

6.1. Amalvo ir Žuvinto pelkių bei Žuvinto ežero ekosistemų atkūrimas ir išsaugojimas;

6.2. Buktos miško ekosistemos išsaugojimas;

6.3. atvirų pievų ir pelkių buveinių bei rūšių išsaugojimas.

7. Atkuriant Amalvo pelkės ekosistemą, numatoma:

7.1. atkurti Europos bendrijos svarbos miškų ir pelkių buveines atstatyto vandens lygio teritorijoje;

7.2. atkurti pelkių buveines apsausintame pelkės masyve ekosistemų atkūrimo zonoje, piečiau Dovinės upės (miškų ūkio paskirties žemėje), renatūralizuojant hidrologinį režimą;

7.3. prižiūrėti Amalvo pelkę juosiančius apsauginius pylimus, šalinti nuo jų medžius ir krūmus;

7.4. užtikrinti tinkamą hidrologinį režimą reguliuojamo vandens lygio plotuose griežlių, švygždų ir kitų perinčių paukščių veisimosi ir migruojančių paukščių apsistojimo vietose;

7.5. neremontuoti esamų melioracijos sistemų, nevykdyti naujų melioracinių projektų, išskyrus tuos, kurie reikalingi aukštapelkės hidrologinio režimo tinkamai būklei užtikrinti ekosistemų atkūrimo zonoje nereguliuojamo vandens plotuose durpiniuose dirvožemiuose;

7.6. palaikyti atvirą kraštovaizdį, išsaugant pievas ir ganyklas, didinant ekstensyvaus naudojimo pievų plotus ekosistemų atkūrimo zonos agrarinėse teritorijose;

7.7. pagerinti Amalvo ežero ekologinę būklę nustatant ir mažinant pagrindinių taršos šaltinių poveikį ežerui, užtikrinant, kad Amalvo ežeras nebūtų žuvinamas karpinėmis žuvimis, išsaugant stiprią lydekų *(Esox lucius)* populiaciją;

7.8. reguliariai šalinti medžių ir krūmų atžalas Amalvo pelkės atvirų aukštapelkių palaikymo plotuose Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtose vietose.

8. Siekiant atkurti ir išsaugoti Žuvinto pelkės ekosistemą, numatoma:

8.1. reguliuoti vandens lygį šiaurinį Žuvinto gamtinio rezervato pakraštį juosiančiuose melioraciniuose grioviuose (griovių panaikinimui ir vandens lygio reguliavimui parengiamas techninis projektas);

8.2. prižiūrėti Žuvinto aukštapelkės šiaurinį pakraštį juosiančius apsauginius pylimus, neleidžiant jiems apaugti medžiais ir krūmais;

8.3. išsaugoti nuo apaugimo medžiais ir krūmais atvirų aukštapelkių, tarpinių pelkių, žemapelkių ir aliuvinių pievų fragmentus.

9. Siekiant atkurti ir palaikyti Žuvinto ežero ekosistemą, išsaugoti plovinių vištelių buveines, stabdyti ežero užaugimą ir atkurti žuvų migracijos kelius, numatoma:

9.1. sumažinti į Žuvinto ežerą patenkančių biogenų kiekį, įrengiant biogenų akumuliavimo šlapynes Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtoje teritorijoje;

9.2. šalinti augaliją Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtose viršvandeninės augalijos šalinimo teritorijose, perteklinę biomasę pašalinant nuo liepos 1 d. arba esant ledo dangai;

9.3. šienauti ežero pakrantes, pievas ir pelkes, pašalinant biomasę, bei organizuoti ekstensyvų vėlyvą ganymą užtikrinant tinkamas sąlygas užliejamose pievose perinčioms ir apsistojančioms migruojančių paukščių rūšims ir išsaugant lydekų nerštavietes.

10. Siekiant išsaugoti Buktos miško ekosistemą, numatoma:

10.1. ūkininkaujant Buktos miške skatinti:

10.1.1. nenaudoti pesticidų;

10.1.2. palaikyti būdingą medynų rūšinę sudėtį ir medynų vertikaliąją struktūrą;

10.1.3. iškirsti 9160 Skroblynų buveinėse dalį pagrindiniame arde augančių eglių;

10.2. atkuriant mišką formuoti artimos natūraliai rūšinės sudėties medynus, pirmenybę teikiant savaiminiam atžėlimui;

10.3. Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtose Europos bendrijos svarbos natūralių miškų buveinių palaikymo teritorijose ūkininkauti laikantis 9020 Plačialapių ir mišrių miškų, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 9160 Skroblynų, 91D0 Pelkinių miškų bei 91E0 Aliuvinių miškų buveinių apsaugos ir tvarkymo reikalavimų, numatytų Bendruosiuose buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai);

10.4. ūkininkauti laikantis gervių ir vidutinių bei baltnugarių genių apsaugos ir tvarkymo reikalavimų, numatytų Nuostatuose.

11. Siekiant išsaugoti atvirų pievų ir pelkių buveines bei rūšis, Biosferos rezervate esančios natūralios pievų ir pelkių buveinės saugomos laikantis apsaugos ir tvarkymo reikalavimų, numatytų Nuostatuose. Gamtiniuose draustiniuose ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose numatoma taikyti specialias gamtotvarkos priemones – medžių ir krūmų kirtimas, nendrių pjovimas, ganymas ir šienavimas – Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtose teritorijose bei nustatyta tvarka parengtuose ir patvirtintuose gamtotvarkos planuose išskirtose teritorijose. Tvarkymo priemonės šių buveinių ir rūšių palaikymui taikomos remiantis šiomis nuostatomis:

11.1. atvirų pelkinių kompleksų ir pievų saugomų buveinių bei rūšių apsaugai Tvarkymo plano brėžinyje išskirtos šienavimo ir ganymo, medžių ir krūmų kirtimo ir nendrynų pjovimo teritorijos:

11.1.1. šienavimo ir ganymo teritorijos išskirtos pievų (6270 Rūšių turtingi smilgynai, 6410 Melvenynai, 6450 Aliuvinės pievos, 6510 Šienaujamos mezofitų pievos) ir pelkių (7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės, 7230 Šarmingos žemapelkės) buveinių, dvilapių purvuolių, meldinių nendrinukių, švygždų, griežlių palankiai apsaugos būklei išsaugoti, vykdant reguliarų ekstensyvų galvijų ganymą nuo birželio 15 d. ir šienavimą nuo liepos 1 d. Šiose teritorijose vykdomas tradicinis šienavimas, vėlyvas šienavimas ir šienavimas pakaitomis su ekstensyviu ganymu;

11.1.2. medžių ir krūmų kirtimo teritorijos išskirtos pievinių lingių, didžiųjų baublių, mėlyngurklių, švygždų, griežlių palankiai apsaugos būklei palaikyti;

11.1.3. nendrynų pjovimo teritorijos išskirtos pievinių lingių ir didžiųjų baublių palankiai apsaugos būklei palaikyti;

11.2. priklausomai nuo buveinių būklės, atskirose tvarkymo teritorijose vykdoma veikla gali turėti buveinių atkūrimo (krūmų ir medžių kirtimas, nendrynų šalinimas) ir nuolatinės priežiūros (šienavimas, ganymas) stadijas;

11.3. Žuvinto gamtiniame rezervate esančius ganymo ir šienavimo plotus, kuriuose išskirtos natūralios buveinės (6450 Aliuvinės pievos, 6510 Šienaujamos mezofitų pievos, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų) ir aptinkamos šios saugomos rūšys (raudonųjų gegūnių *(Dactylorhiza incarnata)*, siauralapių gencijonų, dvilapių purvuolių, meldinių nendrinukių, mėlyngurklių, švygždų, gervių, didžiųjų auksinukų *(Lycaena dispar)*), rekomenduojama prižiūrėti pagal apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, numatytus Nuostatuose.

12. Saugant tetervinų buveines ir migruojančių vandens paukščių – želmeninių *(Anser fabalis)* ir baltakakčių *(Anser albifrons)* žąsų sankaupų vietas, žemės ūkio ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto bei ekosistemų atkūrimo zonose žemės ūkio paskirties žemėje taikomi šių rūšių apsaugai svarbių teritorijų apsaugos ir tvarkymo reikalavimai, numatyti Nuostatuose.

13. Siekiant išsaugoti griežlių ir švygždų palankią apsaugos būklę žemės ūkio funkcinio prioriteto specializuoto apsauginio ūkininkavimo (ŽAs) kraštovaizdžio tvarkymo zonose ir

ekosistemų atkūrimo zonose taikomi šių rūšių apsaugai svarbių teritorijų apsaugos ir tvarkymo reikalavimai, numatyti Nuostatuose.

14. Mažinant taršą ir užtikrinant gervių ir migruojančių žąsų mitybines teritorijas jų susitelkimo vietose, numatoma:

14.1. skatinti Biosferos rezervate esančių apleistų gamybinių kompleksų rekultivaciją;

14.2. diegti taršą mažinančias priemones Simno žuvininkystės tvenkiniuose;

14.3. propaguoti ir skatinti ekologinę žemdirbystę Dovinės upės baseino agrarinėse teritorijose, patenkančiose į UNESCO Biosferos rezervato pereinamąją zoną (41,7 tūkst. ha).

15. Palaikant ir atkuriant palankią Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių, augalų ir gyvūnų rūšių apsaugos būklę, Biosferos rezervate skatinama reguliuoti lapių *(Vulpes vulpes)*, mangutų *(Nyctereutes procyonoides)*, kanadinių audinių *(Neovison vison)*, šernų *(Sus scrofa)*, kranklių *(Corvus corax)*, pilkųjų varnų *(Corvus cornix)* gausą.

16. Invazinių augalų ir gyvūnų rūšių gausos reguliavimas vykdomas visame Biosferos rezervate.

17. Saugomi Tvarkymo plano brėžinyje pažymėti vertingi pavieniai medžiai ir buvusių sodybų želdiniai – svarbūs agrarinio kraštovaizdžio elementai.

18. Buktos miške Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtus vertingus pavienius medžius siūloma paskelbti saugomais gamtos paveldo objektais.

19. Gerinant Biosferos rezervato priežiūros sąlygas, palaikomi ar rekonstruojami Biosferos rezervato priežiūrai svarbūs keliai ir privažiavimai Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtose kelio gerinimo atkarpose.

20. Rengiant Biosferos rezervato stebėsenos programą, rekomenduojama remtis šiomis nuostatomis:

20.1. Biosferos rezervato stebėsenos programa turi būti kompleksinė, apimanti kraštovaizdžio, hidrologinio režimo, rūšių ir buveinių būklės, žemės ir miškų ūkio veiklos stebėseną;

20.2. integruoti iki šiol vykdytas sisteminių stebėjimų programas ir vietas;

20.3. vykdant kraštovaizdžio stebėseną, pagrindinį dėmesį skirti žemėnaudų pokyčiams;

20.4. vykdant Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių ir rūšių stebėseną, pagrindinį dėmesį skirti buveinių plotų, rūšių populiacijų dydžių ir būklės pokyčiams;

20.5. kompleksinei pagrindinių rezervato gamtinių kompleksų – Žuvinto palių, Buktos miško ir Amalvo pelkės – stebėsenai rekomenduojama įrengti kompleksinių stebėjimų linijas (transektas).

21. Vykdant gamtotvarkos priemones ir gamtosaugos eksperimentus, turi būti atliekama jų poveikio ir efektyvumo stebėsena.

V SKYRIUS
KULTŪROS PAVELDO VERTYBIŲ APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

22. Į Kultūros vertybių registrą įrašyti kultūros paveldo objektai, vietovės, taip pat jų teritorijos ir apsaugos zonos tvarkomos, saugomos ir naudojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu bei kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

23. Biosferos rezervato kultūros paveldo vertybių apsaugos kryptys yra šios:

23.1. išsaugojimas vietoje;

23.2. perkėlimas į muziejus, jeigu nėra galimybių išsaugoti vietoje;

23.3. neregistruotų kultūros paveldo vertybių inventorizavimas ir teisinės apsaugos suteikimo inicijavimas.

24. Pagrindinė kultūros paveldo vertybių apsaugos kryptis yra išsaugojimas vietoje, ypač kreipiant dėmesį į ryšio su gamtine aplinka palaikymą bei pritaikymą lankymui. Šioje kryptyje numatyta atlikti kraštovaizdžio kirtimus Riečių piliakalnio (Gaulios kalno) šlaituose.

VI SKYRIUS
REKREACINIO NAUDOJIMO PLĖTROS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

25. Biosferos rezervate skatinamas pažintinis turizmas ir mokomasis lankymas, sudarant sąlygas susipažinti su Biosferos rezervatu ir pagrindinėmis jo vertybėmis.

26. Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtose vietose numatoma:

26.1. atnaujinti mokomąjį taką su paukščių stebėjimo bokšteliu Žuvinto gamtiniame rezervate ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonoje;

26.2. atnaujinti esamus paukščių stebėjimo ir apžvalgos bokštelius lankytojams.

27. Sudarant sąlygas trumpalaikiam poilsiui vietos gyventojams ir lankytojams, Žaltyčio ežero rytinėje pakrantėje numatoma įrengti atokvėpio vietą, taip pat mėgėjiškos žvejybos nuo ežero kranto vietas, sutvarkant pakrantę Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtoje teritorijoje.

VII SKYRIUS
GYVENAMŲJŲ VIETOVIŲ IR INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS KRYPTYS

28. Pagrindinis gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros principas – kompaktiškai užstatytų kaimų ir Daukšių miestelio renovacija bei infrastruktūros, pirmiausia kelių ir komunalinių tinklų, tobulinimas, tenkinant vietos gyventojų ir lankytojų reikmes.

29. Inžinerinė infrastruktūra projektuojama ir įrengiama kuo mažiau keičiant kraštovaizdžio pobūdį ir nedarkant aplinkos. Nenumatoma tiesti naujas antžemines viešųjų ryšių tinklų laidines linijas, elektros tinklų oro linijas ir oro kabelių linijas.

30. Siekiama įrengti šiuolaikinį technologijos lygį atitinkančius inžinerinius tinklus Biosferos rezervato kompaktiškai užstatytuose kaimuose ir Daukšių miestelyje. Likusioje teritorijoje pirmenybė teikiama individualioms vandens tiekimo ir nuotekų utilizavimo sistemoms.

31. Biosferos rezervate naujų sodybų statyba galima gyvenamojo, žemės ūkio ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose.

_____